

Historický kalendár Liptovského Mikuláša 2014 ^{/*}

Spracovala: Mgr. Iveta Blažeková, Múzeum Janka Kráľa v Liptovskom Mikuláši

- 1269 **745. výročie** prvá hodnoverná správa o obci Demänová v listine kráľa Štefana V.
1299 **715. výročie** prvá zmienka o Kostole sv. Mikuláša
1424 **590. výročie** potvrdenie **privilégií na týždenný trh** v utorok a **udelenie práva na dva krajinské jarmoky** v nedeľu pred Turícami a na sviatok sv. Mikuláša v listine kráľa Žigmunda
1894 **120. výročie** vznikla spojením obcí Liptovský Svätý Mikuláš, Vrbický Hušták a Mikulášsky Hušták veľkoobec **Liptovský Svätý Mikuláš**

JANUÁR

1. 1. 1794 sa v Paludzi narodil **Gašpar Fejérpataky-Belopotocký**, knihár, divadelník, zakladateľ prvej slovenskej knižnice a organizátor ochotníckeho divadla, zomrel 18. 5. 1874
1. 1. 1924 bola **zlúčená Vrbica s Liptovským Svätým Mikulášom** v jednu obec Liptovský Svätý Mikuláš
1. 1. 1859 bola na Nižnom Huštaku (dnešná Moyzesova ulica) otvorená **Liptovská stoličná nemocnica**, od roku 1880 presťahovaná do palugyayovského kaštieľa v Palúdzke
4. 1. 1949 zomrel v Martine **Ivan Trnovský**, obchodník, organizátor obchodu s remeňom na Slovensku, signatár Martinskej deklarácie, narodil sa 10.6. 1873
4. 1. 1934 sa narodil **Vladimír Cibák**, vodný slalomár
6. 1.1879 sa narodil **Gejza Bárdoš**, učiteľ, správca katolíckej školy, zomrel 25.8.1927
15. 1. 1939 bol založený **Klub slovenských turistov a lyžiarov** so sídlom v Liptovskom Svätom Mikuláši
18. 1. 1914 sa v Moháči narodil **Eugen Nevan**, akad. maliar, grafik, pedagóg, s rodičmi sa presťahoval do L. Mikuláša, v rokoch 1926–1934 navštevoval Gymnázium M. M. Hodžu, zomrel v Bratislave 15. 10. 1967
18. 1. 1954 sa narodil **Jaroslav Uhel**, výtvarník, vysokoškolský pedagóg
19. 1. 1919 bola v meste založená telocvičná jednota **Sokol**, jedna z najmasovejších telovýchovných organizácií medzivojnového Československa
20. 1. 1884 sa vo Vrbici narodil **Pavel Gallo**, školský a osvetový pracovník, riaditeľ a dirigent spevokolu Tatran, zomrel 13. 8. 1964 v Bratislave
23. 1. 1909 sa v Bratislave narodila **Ester Šimerová-Martinčeková**, akad.maliarka, zomrela 7.8.2005
23. 1. 1924 zomrel **Baltazár Šefranka**, majiteľ strojníckej dielne a železolejárne, predseda Priemyselného zboru v L. Mikuláši, narodil sa 6. 1. 1843

---

^{/*} ak nie je uvedené inak, miesto narodenia i úmrtia je Liptovský Mikuláš

25. 1. 1894 sa narodil **Janko Alexy**, maliar, spisovateľ, publicista, organizátor kultúrneho života, iniciátor založenia Múzea Janka Kráľa a Galérie P. M. Bohúňa, zomrel v Bratislave 22. 9. 1970
26. 1. 1914 vznikla **Robotnícka telovýchovná jednota**
26. 1. 1969 zomrela v Bratislave **Zuzana Zemanová**, rod. Alexyová, výtvarníčka, keramikárka, vytvorila keramické erby pre mikulášsky kostol, narodila sa 10. 2. 1910
28. 1. 1884 sa v Jasenovej narodil **Miloš Janoška**, učiteľ, spoluautor učebníc, priekopník turistiky, spoluzakladateľ a redaktor časopisu *Krásy Slovenska*, v rokoch 1946–1948 predseda Okresného národného výboru v L. Mikuláši, zomrel 28. 12. 1963
31. 1. 1824 sa vo Vrbici narodil **Peter Makovický**, obchodník, národne uvedomelý kupec s koloniálnym tovarom, od roku 1850 žil v Ružomberku, kde zomrel 8. 2. 1911

FEBRUÁR

6. 2. 1914 zomrel v Budapešti **Július Heeger**, dopravný inžinier, v roku 1888 zaviedol signalizačné zariadenia na železničných priechodoch, narodil sa 11. 8. 1851
8. 2. 1849 prišla do Liptovského Svätého Mikuláša **výprava slovenských dobrovoľníkov** na čele s Bedřichom Bloudkom a Františkom Zachom
10. 2. 1939 zomrel v Bratislave **Jozef Kállay**, právnik, prvý župan Liptovskej župy po vzniku ČSR, v rokoch 1922–1927 minister s plnou mocou pre správu Slovenska, narodil sa 12. 8. 1881
11. 2. 1979 zomrel **Milan Nikš**, lekár-hematológ, vysokoškolský učiteľ, zakladateľ a vedúci Ústavu klinickej patofyziológie v Bratislave, narodil sa 23. 9. 1927
12. 2. 1849 sa konalo národné zhromaždenie za účasti Jozefa Miloslava Hurbana, bola ustanovená **Národná rada slovenská pre Liptov**
13. 2. 1949 začal účinkovať **Divadelný súbor G. F. Belopotockého pri OÚNZ** uvedením hry Voplone
15. 2. 1919 bolo otvorené **Hodžovo štátne reálne gymnázium**
19. 2. 1919 bola založená **miestna odbočka Československého červeného kríža**, jedna z prvých na Slovensku
19. 2. 1849 **Národná rada slovenská pre Liptov** vydala osvedčenie, v ktorom sa vyslovuje za obranu slovenských národných práv a vyzýva k úcte k národu a slovenčine
21. 2. 1849 zomrel v Prahe **Eustach Klimo**, maliar, autor portrétov a miniatúr, od roku 1805, žil v Prahe, narodil sa 12. 10. 1777
23. 2. 1944 zomrel v rumunskom Biscade **Štefan Šovánka**, sklár, sochár, od roku 1914 žil v Sedmohradsku, kde mal prenajatú skláreň, jeho diela sa nachádzajú v Liptovskom múzeu v Ružomberku, narodil sa 26. 12. 1858
24. 2. 1884 zomrel v Ružomberku **Ján Drahotín Makovický**, pedagóg, spisovateľ, v rokoch 1850 – 1873 správca a učiteľ vyššej ev. a. v. školy v L. Mikuláši, narodil sa v L. Mikuláši 2. 12. 1818
25. 2. 1879 sa narodil vo Vrbici **Július Ballo**, učiteľ v Palúdzke a Liptovskom Mikuláši, osvetový pracovník, zomrel 6. 7. 1947 v Dolnom Kubíne
26. 2. 1944 sa v Martine narodil **Ivan Štípala**, novinár, redaktor slovenskej redakcie BBC v Londýne

29. 2. 1924 sa v Ondrašovej narodil **Ján Minca**, energetik, odborný asistent Katedry elektrotechnológie Elektrofakulty Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, tam zomrel 3. 4. 1981
február 1974 bol verejnosti odovzdaný **Dom smútku** na Vrbskom cintoríne

MAREC

7. 3. 1994 zomrel v Ružomberku **Ladislav Hanus**, katolícky teológ, filozof, estét, narodil sa 26. 2. 1907
10. 3. 1919 bol založený **Tatranský spolok turistický**
11. 3. 1864 sa narodil **Jozef Macko**, učiteľ, kronikár mesta
11. 3. 1869 sa narodil **Ján Pálka**, majiteľ garbiarskej továrne, realizoval prvý socializačný pokus na území bývalého Československa, autor autobiografie, zomrel v Bratislave 16. 7. 1935
11. 3. 1979 zomrel v Prahe **Matej Murtin**, právnik, povereník SNR pre financie, počas SNP sa ako vedúci pracovník banky podieľal na presune finančných prostriedkov na územie stredného Slovenska, narodil sa 3. 5. 1905
12. 3. 1984 zomrel v Bratislave **Andrej Kostolný**, literárny historik, spisovateľ, prekladateľ, učiteľ, narodil sa 26. 11. 1903 v Palúdzke
16. 3. 1954 začal vychádzať týždenník **Nová dedina podtatranská**
17. 3. 1989 zomrel v Bratislave **Ján Štefanec**, architekt, v L. Mikuláši projektoval poštu, evanjelický kultúrny dom, adaptáciu Ballovskeho domu a Múzea Janka Kráľa, narodil sa v Beniciach 16. 6. 1903
19. 3. 1919 sa v Bobrovniku narodil **Jozef Kasanický**, ev. a. v. kňaz, riaditeľ Múzea Janka Kráľa, zomrel 17. 3. 1989
21. 3. 1944 v Demänovej sa narodil **Ivan Rumanský**, akad. maliar, zomrel 5. 2. 1990
22. 3. 1924 sa v Trstenom narodil **Alfonz Groma**, akad. sochár, spoluzakladateľ Galérie P. M. Bohúňa, zomrel 8. 6. 1993
24. 3. 1909 sa v Čemiciach narodil **Ladislav Čemický**, akad. maliar, pedagóg na Vysokej škole múzických umení, zomrel 6.1.2000 v Stupave
24.3. 1914 zomrel **Matej Žuffa**, garbiar, spolumajiteľ firmy Bratia Žuffovci na Nižnom Hušáku, od roku 1904 jediný majiteľ, člen obecného a župného výboru, narodil sa 18.11. 1851
26. 3. 1939 sa konal **prvý ročník Veľkej ceny Demänovských jaskýň** ako verejné preteky v zjazde organizované Odborom Klubu slovenských turistov a lyžiarov v Liptovskom Svätom Mikuláši
27. 3. 1924 zomrel v Bratislave **Ján Pravdoľub Bella**, pedagóg, publikoval články o výchove, zdravotníctve, spomienky na revolúciu 1848–49, narodil sa 5. 12. 1836
28. 3. 1939 zomrel v Bratislave **Ivan Žabota**, maliar, v rokoch 1912–1923 žil Lipt. Mikuláši, autor známeho dokumentárno-historického obrazu Vyšívачky zástavy z roku 1918, narodil sa v Slovinsku 15. 12. 1878

APRÍL

5. 4. 1894 sa v Okoličnom narodila **Irena Ružičková**, rod. Laššáková, publicistka a prekladateľka, zomrela v Martine 25. 7. 1978

12. 4. 1909 sa v Ploštíne narodil **Ján Žuffa**, učiteľ, odborník v metodike vyučovania kreslenia a písania, po potlačení SNP bol na základe udania zastrelený v Demänovskej doline 5. 11. 1944
13. 4. 1994 zomrela v Bratislave **Margita Dobrovičová**, poetka, narodila sa 26. 6. 1953
18. 4. 1974 boli premenované a novopomenované ulice mesta v Okoličnom, Ondrašovej, na sídlisku Nábregie bolo rozdelené na dve časti - Nábregie Aurela Stodolu a Nábregie 4. apríla
22. 4. 1849 sa v Ondrašovej narodil **Ján Štepita**, učiteľ v Smrečanoch, neskôr v Senici, publicista, zomrel v Senici 28. 7. 1882
24. 4. 1889 sa narodil v **Pavel Žuffa**, strojní inžinier v rodinnom podniku Andrej Žuffa a synovia v Palúdzke, konštruktér prvej liptovskej elektrárne pri mlyne v Štrbe, v 20. rokoch elektrárne v Demänovskej doline, vynálezca kruhového logaritmického pravítka, zomrel 27. 9. 1970
24. 4. 1909 správa mesta navrhla vybudovať na priestranstve medzi Vrbičiankou a Garbiarkou **verejný kúpeľ**
28. 4. 1954 sa v Bobrovci narodila **Anna Ondrejková**, poetka, pracovníčka Liptovskej knižnice G.F.Belopotockého
29. 4. 1899 bol obecnému zastupiteľstvu predložený návrh zriadiť v meste **garbiarsku školu**

MÁJ

1. 5. 1544 boli obyvateľom Svätého Mikuláša ustanovené urbárske povinnosti a práva
1. 5. 1964 bola otvorená vo Vojenskom technickom učilišti divadelná sála pre kultúrne podujatia mesta
3. 5. 1894 sa vo Vrbiči narodil **Michal Rázus**, kníhtlačiar, vydavateľ, spolujahiteľ firmy Bratia Rázusovci (s bratom Matejom), zomrel 9. 12. 1957
4. 5. 1869 sa narodil **Peter Mačuha**, výrobca kočov a starosta mesta, zomrel 6.1.1923
6. 5. 1884 bol založený **Hasičský spolok**
8. 5. 1984 zomrel v Bratislave **Milan Pišút**, literárny historik, kritik, vysokoškolský učiteľ, narodil sa 16. 2. 1908
9. 5. 1914 sa v Paludzi narodil **Karol Weiss**, novinár, popredný športový publicista, zakladateľ týždenníka *Štart*, počas druhej svetovej vojny väzeň v koncentračnom tábore Sachsenhausen, zomrel v Bratislave 21. 8. 1968
10. 5. 1989 boli na Vrbičskom cintoríne uložené **urny prof. Aurela Stodolu a jeho manželky Dariny, rod. Páلكovej**, pôvodne boli pochovaní v Zürichu
11. 5. 1859 sa narodil **Aurel Stodola**, strojní inžinier, univerzitný profesor a vedúci Katedry stavby strojov na Vysokej škole technickej v Zürichu, zomrel 25. 12. 1942, od roku 1989 je pochovaný v L. Mikuláši
11. 5. 1979 bola po rekonštrukcii otvorená **Galéria Petra Michala Bohúňa**
12. 5. 1909 začala **elektrifikácia Palúdzky**, prostredníctvom firmy Stark z Liptov. Sv. Mikuláša
12. 5. 1919 sa narodil **Fero Kráľ**, akad. maliar, grafik, zomrel v Žiline v roku 2008
17. 5. 1964 bol otvorený **hotel Jánošík**
18. 5. 1874 zomrel **Gašpar Fejéropataky-Belopotocký**, knihár, divadelník, narodil sa v Paludzi 1. 1. 1794
18. 5. 1979 sa narodil **Michal Martikán**, reprezentant SR vo vodnom slalome, svetový a olympijský víťaz

18. 5. 1979 bol otvorený **nový závod Stredoslovenských mliekárni** na Ulici 1. mája
20. 5. 1879 v Bielsko-Bialej v Poľsku zomrel **Peter Michal Bohúň**, maliar, litograf,
pedagóg na vyššej dievčenskej ev. a. v. škole v L. Mikuláši, narodil sa vo
Veličnej 21.9.1822

JÚN

1. 6. 1914 sa narodil **Ondrej Bella**, v rokoch 1960–1971 predseda Mestského
národného výboru v Liptovskom Mikuláši, zomrel v máji 1973
1. 6. 1994 v Liptovskom Mikuláši vznikla **Asociácia informačných centier
Slovenska**
3. 6. 1969 zomrel v Banskej Bystrici **Mirko Trnovský**, pedagóg, autor učebníc,
publikoval odborné články, spolupracovník Karola Plicku, narodil sa
1.10. 1905
3. 6. 1994 v Nitre zomrel **MUDr. Pavol Strauss**, chirurg, básnik katolíckej moderny,
esejista a filozof, narodil sa 30.8.1912
4. 6. 1929 zomrel **Gustáv Piťo**, cigánsky primáš, kapelu prebral po svojom otcovi
Jozefovi Piťovi, narodil sa 14. 5. 1846
12. 6. 1899 zomrel v Novom Sade **Ján Nemešáni**, pedagóg, župný inšpektor
Liptovskej župy, narodil sa vo Vrbici 6. 1. 1832
12. 6. 1969 bola Okresná ľudová knižnica premenovaná na **Knižnicu Gašpara
Fejérpataky-Belopotockého**
13. 6. 1919 zomrel v Budapešti **Peter Dobroslav Bella-Horal**, básnik, prekladateľ,
autor textu piesne Aká si mi krásna, narodil sa 12. 11. 1842
14. 6. 1839 sa narodil **Alexander Piťo**, cigánsky hudobník, huslista, učiteľ hudby
v Lipt. Mikuláši, zaznamenal 300 piesní svojho otca Jozefa Piťa, vydal 25
z nich pod názvom Trávnice, zomrel 3. 2. 1904
14. 6. 1969 sa v artikulárnom drevenom kostole v Paludzi konal **rozlúčkový koncert
so
zátopovým územím, kostolom a Paludzou**
15. 6. 1984 zomrel v Bratislave **Michal Hubka**, lekár-kardiológ, autor vedeckých a
odborných prác uverejnených doma i v zahraničí, narodil sa 21. 6. 1916
16. 6. 1984 zomrel v Žiline **Jozef Stanovský**, kníhkupec, nakladateľ, v rokoch 1931-
1937 vedúci predajne Transocius, majiteľ kníhkupectva Sv. Mikuláša
v Prešove, narodil sa 13. 11. 1910
19. 6. 1939 bola zriadená **továreň na výrobu pančúch**
22. 6. 1934 bol založený **Športový klub Okoličné**

JÚL

1. 7. 1609 vydal kráľ Matej II. vo Viedni listinu, ktorou potvrdil **výsady udelené
Vrbici** panovníkom Žigmundom
1. 7. 1849 prišli do mesta ruskí vojaci
4. 7. 1944 sa narodil **Ivan Laučík**, stredoškolský profesor, básnik skupiny Osamelí
bežci, zomrel 12. 5.2004
4. 7. 1994 zomrel **MUDr. Ivan Bodický**, lekár, tajomník miestnej organizácie
Československého Červeného kríža, účastník SNP, prvý veliteľ Horskej
záchranej služby Nízke Tatry, narodil sa 24.3.1907 v Selenči (Srbsko)

5. 7. 1964 v Bratislave zomrel **Milan Michal Harmnic**, architekt, v rokoch 1915–1921 majiteľ projekčnej a stavebnej kancelárie v L. Mikuláši, projektoval dom Emila Stodolu (dnes sídlo Liptovského združenia telesnej kultúry na Hodžovej ulici), továrenské haly garbiarne Lacko-Pálka, narodil sa v Kulpine 7. 10. 1869
- 12.7.1919 sa v Ploštíne narodil armádny generál **Martin Dzúr**, bývalý minister obrany Československej socialist. republiky, zomrel v Prahe 15.1.1985
16. 7. 1649 potvrdil palatín Ján Draškovič **artikuly mikulášskeho ševcovského cechu**
- 24 .7. 1864 sa v Sebedíne narodil **Daniel Bodický**, učiteľ, osvetový pracovník, divadelník, v rokoch 1914–1919 učiteľ na obchodno-priemyselnej škole v L. Mikuláši, predseda Slovenského ev. učiteľského spolku v Liptove, zomrel 6. 10. 1932 v Poděbradoch
27. 7. 1919 zomrel v Spišskej Kapitule **Štefan Mišík**, katolícky kňaz, historik, etnograf, narodil sa v Ondrašovej 1. 12. 1843
29. 7. 1864 sa narodil **Jozef Bella**, lekár, publicista, od roku 1894 v L. Mikuláši, jeho preklad práce T. Kežmarského pre potreby pôrodných asistentiek bol prvou slovenskou úradne schválenou učebnicou tohto druhu, zomrel 17. 7. 1946
30. 7. 1894 zomrel v Liptovskej Sielnici **Samo Bohdan Hroboň**, básnik, jeden z prvých stúpcov spisovnej slovenčiny, narodil sa v L. Sielnici 27. 8. 1820

AUGUST

1. 8. 1849 sa v Liptovskej Sielnici narodil **Karol Salva**, kníhtlačiar, vydavateľ, spisovateľ, majiteľ filiálky tlačiarne v L. Mikuláši v rokoch 1896–1900, zomrel v Clevelande 21. 1. 1913
5. 8. 1964 zomrela v Bratislave **Mária Rázusová-Martáková**, učiteľka, spisovateľka, prekladateľka, redaktorka detských časopisov, narodila sa vo Vrbici 28. 6. 1905
9. 8. 1879 sa v Bošáci narodil **Ján Kusenda**, garbiarsky robotník, člen Sociálnodemokratickej strany Uhorska, predseda historického prvomájového zhromaždenia v roku 1918, zomrel 29. 5. 1942
9. 8. 1919 zomrel **Andrej Žuffa**, garbiar, podnikateľ, spolumajiteľ podniku Bratia Žuffovci, neskôr Andrej Žuffa a synovia v Palúdzke, narodil sa vo Vrbici 19. 4. 1857
9. 8. 1929 zomrel **Andrej Guoth** básnik, publikoval v novinách a časopisoch, prvá zbierka mu vyšla posmrtno, narodil sa 12. 5. 1906
10. 8. 1924 boli **otvorené Demänovské jaskyne**
10. 8. 1954 zomrel pri L. Mikuláši **Bedrich Hoffstädter** (vl. m. Horský) akad. maliar, výtvarný pedagóg, narodil sa 15. 11. 1910 v Trenčíne
11. 8. 1984 zomrel v Prahe **Milan Rázus**, politik, poslanec SNR, v 70. rokoch realizátor normalizačného procesu, narodil sa 16. 9. 1921
12. 8. 1914 sa v Bodiciach narodil **Ján Gregorec**, literárny vedec, spisovateľ, vysokoškolský učiteľ, spoluautor Dejín slovenskej literatúry, zomrel 10. 6. 1982 v Bratislave
13. 8. 1924 sa v Il'anove narodil **Pavol Gejdoš**, dramatik, dramaturg, filmový scenárista, zomrel v marci 1998 v Bratislave

18. 8. 1909 zomrel **Karol Ruppeltdt**, učiteľ ev. a. v. ľudovej školy, zbormajster spevokolu Tatran, skladateľ, vydavateľ slovenských národných piesní, narodil sa 22. 11. 1840 v Partizánskej Lupči-Magurke
18. 8. 1954 zomrel v Brne **Eugen Guzinkiewicz**, učiteľ katolíckej školy (1928 – 1941), ľudácky politik, redaktor Krás Slovenska v rokoch 1939–1944, v r 1941 arizátor firmy Pazeríni, továreň na remeň, narodil sa v Košiciach 22. 5. 1907
21. 8. 1904 sa vo Vrbici narodil **Imrich Stein**, chemik, spoluzakladateľ Výskumného ústavu potravinárskeho priemyslu, autor odborných článkov, učebníc, zomrel v Bratislave 31. 3. 1968
25. 8. 1979 zomrel v Žiline **Fedor Ruppeltdt**, ev. a. v. biskup, spisovateľ, publicista, prekladateľ, hudobník, politik, jedna z najvýznamnejších osobností medzivojnového života na Slovensku, narodil sa 1. 6. 1886
26. – 28. 8. 1844 bol založený celonárodný kultúrny spolok **Tatrín**, predchodca Matice slovenskej, v rámci vydavateľskej činnosti šírili knihy písané spisovnou slovenčinou, podporoval na štúdiách nadaných nemajetných študentov
- 27.8.2004 odhalený **pamätník účastníkom zahraničného odboja** na Námestí osloboditeľov
28. 8. 1944 sa mesto zapojilo do **Slovenského národného povstania**, prvýkrát zasadal revolučný Okresný národný výbor
29. 8. 1969 bola na budove školy na Školskej ulici odhalená **pamätná tabuľa Milošovi Janoškovi**, učiteľovi a prvému slovenskému školskému inšpektorovi
30. 8. 1944 vyšlo **prvé číslo** povstaleckého časopisu stredného Liptova **Útok**
31. 8. 1934 sa v Palúdzke narodil **Helena Ambrosová**, maliarka, pedagogička

SEPTEMBER

1. 9. 1989 bola otvorená **Základná škola Janka Kráľa na Podbrezinách**
1. 9. 1994 sa **Dievčenská odborná škola** presťahovala do rekonštruovaných priestorov bývalého Domova mládeže na Hurbanovej ulici
5. 9. 1944 prišli do mesta nemecké vojská
5. 9. 1904 sa narodil **Fedor Jesenský**, právnik, prekladateľ, vedúci vydavateľského družstva Živena v Martine, autor právnickej práce o poistení, prekladal ruskej, sovietskej a francúzskej literatúry, zomrel 9. 4. 1949 v Martine
8. 9. 1924 zomrel v Košiciach **Rehor Uram Podtatranský**, učiteľ, spisovateľ, učil na ev. a. v. ľudovej škole i učňovskej škole v L. Mikuláši, prispieval do mnohých novín a časopisov, narodil sa na Mikulášskom Huštáku 12. 3. 1846
10. 9. 1924 bol položený základný kameň evanjelického sirotinca na dnešnej Janoškovej ulici (niekdajšie sídlo Základnej školy Jura Janošku)
10. 9. 1949 vznikla **Slovenská speleologická spoločnosť** so sídlom v L. Mikuláši
11. 9. 1994 sa konala prvá **celookresná požiarnická nedeľa**
15. 9. 1984 po rekonštrukcii bol otvorený **areál Bocian** v Palúdzke ako Závodný klub ROH Štátnych majetkov Liptovský Mikuláš
18. 9. 1919 bola v Palúdzke založená **Občianska beseda**
20. 9. 1919 vydal garbiar **Ján Pálka prvý ohlas k svojim robotníkom** v súvislosti so socializáciou svojej fabriky
27. 9. 1919 dostali mikulášske ulice slovenské názvy

29. 9. 1994 v Bratislave zomrel **Július Krmešský**, fyzik, vysokoškolský pedagóg, priekopník školského filmu, narodil sa 10.4.1900 v Ploštíne
 september 1969 bola zriadená **Stredná priemyselná škola kožiarska** pri Odbornom učilišti Kožiarskych závodov
 september 1979 vznikol **Folklórny súbor Váh**

OKTÓBER

1. 10. 1909 sa narodil **Dušan Pálka**, právnik a hudobný skladateľ, zomrel 28.3.1998 v Prahe
 1. 10. 1949 bol založený prvý podnik miestneho hospodárstva v meste **Kožušnícky a brašnársky kombinát**
 1. 10. 1994 zomrel **Michal Kern**, akademický maliar, narodil sa 1. 5. 1938 v Žiline
 7. 10. 1974 zomrel v Bratislave **Marcel Scholtz**, obchodník, v mladosti ochotnícky herec a člen spevokolu Tatran, narodil sa 28. 2. 1887
 8. 10. 1804 zomrel v Trnave **Adam Kasanický**, katolícky kňaz, profesor orientálnych jazykov na univerzite v Trnave, zúčastnil sa na vzniku bernolákovského hnutia, ovplyvnil vývoj Antona Bernoláka a Juraja Paloviča, narodil sa vo Vrbici 15. 7. 1748
 10. 10. 1959 vyšlo prvé číslo novín **Nový Liptov**, predtým Nová dedina, od roku 1968 Liptov
 12. – 14. 10. 1984 bola obnovená tradícia jarmokov v Liptovskom Mikuláši pod názvom **Liptovský jarmok**
 13. 10. 1914 sa na Sliachi narodil **Martin Kučera**, vojak, povstalecký veliteľ, v rokoch inšpektor Okresného národného výboru v L. Mikuláši (1965 –1968), autor autobiografie *Nezlomený kosatec*
 13. 10. 1929 zomrela **Mária Lacková**, rod. Bujnová, predsedníčka ženského dobročinného spolku Dobrodej, predsedníčka slovenskej divízie ČsČK, narodila sa v Pukanci 23. 9. 1873
 14. 10. 1934 bol posvätený **Evanjelický cirkevný dom** na Tranovského ulici
 15. 10. 1984 po rekonštrukcii otvorili **hotel Bocian** v Palúdzke, vtedajší Závodný klub ROH štátny majetok
 20. 10. 1904 sa vo Vrbici narodil **Vladimír Kuna**, ev. a. v. kňaz, správca mikulášskeho sirotinca, vyznamenaný Medailou cti štátu Izrael, zomrel 22. 7. 1996
 21. 10. 1989 boli na Vrbický cintorín prevezené pozostatky kňazov **M. M. Hodžu a Jura Janošku**, pôvodne uložené v záhrade bývalého evanjelického sirotinca na Rachmaninovom námestí
 22. 10. 1829 bol na východnom okraji mesta medzi Vrbicou a Okoličným popravený zbojník **Matej Tatarka**
 23.10.1949 začala premávať sedačková lanovka Jasná – Luková
 26. 10. 1889 sa v Hlohovci narodila **Olga Žuffová**, rod. Šimková, organizátorka kultúrneho a spolkového života v L. Mikuláši, zomrela 10. 8. 1969
 27. 10. 1899 sa narodil **Ján Viktor Volko**, lekár, filatelista, zomrel v Bratislave 18. 11. 1987, pochovaný je v L. Mikuláš
 27. 10. 1979 bol slávnostne položený **základný kameň Domu kultúry**
 31. 10. 1924 sa narodil **Milan Mandák**, farmaceut, dekan Farmaceutickej fakulty UK, zomrel 30.4.2005

október 1969

vznikla **miestna pobočka Zboru ochrancov prírody** (predchodca Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny)

NOVEMBER

1. 11. 1829 založil Gašpar Fejérpataky-Belopotocký **Slovenskú požičiavacu bibliotéku**
4. 11. 1919 zriadila Krajinská odborová rada v Ružomberku filiálny sekretariát pre
horný Liptov a Spiš v Liptovskom Sv. Mikuláši
6. 11. 1924 sa narodil **Ján Kresák**, zakladateľ a náčelník Horskej služby Nízke Tatry-sever, zomrel 10.10.2000
9. 11. 1919 bol ustanovený **miestny odbor Matice slovenskej**
- 10.11.1994 mestské zastupiteľstvo rozhodlo o zriadení **Informačného centra mesta**
13. 11. 1994 bola v Múzeu Janka Kráľa otvorená stála expozícia **Kapitoly z histórie mesta Liptovský Mikuláš**
15. 11. 1944 v Pezinku zomrel **Jozef Uram**, lekár, organizátor zdravotníctva na východnom Slovensku, narodil sa 30. 12. 1885
16. 11. 1884 sa narodil **Fedor Kállay**, kníhtlačiar, správca Budapeštianskeho nakladateľského spolku, funkcionár Slovenského spolku v Budapešti, zomrel v roku 1918 v Rusku
18. 11. 1945 zomrel v Bratislave **Ján Slabej**, lekár, osvetový pracovník, publicista, podpredseda Ústrednej jednoty českoslov. lekárov v Prahe, narodil sa 5. 2. 1866
20. 11. 1849 sa vo Vrbcici narodila **Bohdana Klemensová**, dcéra J. B. Klemensa, výtvarníčka, učiteľka, v Plzni pôsobila ako riaditeľka strednej školy, cestopisných reportáží, zomrela 20. 11. 1922 v Banskej Bystrici
- autorka
22. – 23.11. 1979 sa konala **celoštátna konferencia knižničných pracovníkov** pri príležitosti 150. výročia založenia prvej verejnej knižnice v Liptovskom Svätom Mikuláši
29. 11. 1849 sa v Hybiach narodil **Ján Ružiak**, právnik, verejný činiteľ, od roku 1875 bol dvokátom v Lipt. Mikuláši, poslanec SNS uhorskom sneme, zomrel v Hybiach 28. 12. 1921

DECEMBER

1. 12. 1924 otvorila svoju činnosť **Roľnícka vzájomná pokladnica**
1. 12. 1974 zomrel **Vladimír Ján Žuffa**, organizátor slovenského lekárnictva, ČsČK, publikoval v novinách a časopisoch, autor troch kníh, narodil sa 1. 6. 1893
2. 12. 1934 bol založený **Všesportový klub Palúdzka**
- 3.12.2004 Slovenský olympijsky výbor udelil mestu titul **Mesto olympijských víťazov**
6. 12. 1939 zomrel **Eduard Bertan**, spisovateľ, typograf, korektor Cirkevných listov, pracovník kníhtlačiarne Bratia Rázusovci, autor veršov a poviedok, narodil sa Trenčine 27. 5. 1882
10. 12. 1914 sa v Hybiach narodil **Július Lenko**, básnik, v rokoch 1945–1957 profesor na Gymnázium M. M. Hodžu, zomrel v Bratislave 18.1.2000
12. 12. 1824 sa vo Vrbcici narodil **Ondrej Uličný**, zlatník, jeho strieborné a pozlátené šperky zdobené emailom boli v matičnom období veľmi populárne, pri

- stavbe prvej budovy Matice slovenskej v Martine sa vkladali do jej základného kameňa, zomrel 24. 2. 1914
13. 12. 1909 sa narodila **Júlia Viličková**, rod. Bárdošová, literárna kritička, prekladateľka, pedagogička, autorka učebníc, zomrela v Bratislave 27. 6. 1984
13. 12. 1989 prvýkrát zasadal **prípravný výbor miestneho odboru Matice slovenskej**
13.12.1994 bolo mesto Liptovský Mikuláš prijaté do **Asociácie zdravých miest Slovenska**
15. 12. 1979 bol položený **základný kameň sídliska Podbreziny**
17. 12. 1859 sa narodil **Eduard Ballo**, maliar, výtvarný pedagóg, z vlastných prostriedkov dal v L. Mikuláši postaviť Ballovský opatrovateľský domov diakoníc a starcov „Bethaniu“, zomrel 30. 10. 1936 v Budapešti
22. 12. 1864 sa vo Vrbici narodil **Juraj Martinka**, lesný hospodár, muzeológ, tvorca modelov ľudovej architektúry, a hradov, zomrel 20. 2. 1938
23. 12. 1964 sa narodil **Juraj Ontko**, reprezentant SR vo vodnom slalome
24. 12. 1859 sa narodil **Samuel Fischer**, zakladateľ známeho berlínskeho vydavateľstva FischerVerlag, zomrel 15. 10. 1934 v Berlíne
30. 12. 1929 bol otvorený **Katolícky dom** na Belopotockého ulici